

Cristina HERMEZIU s-a născut în 1971 la Iași. Este scriitoare și jurnalistă, Doctor în filologie al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, cu o teză despre expresivitatea limbajului televizual (2004). Din 2005 s-a stabilit în Franța. A publicat volumele de versuri *Parisul nu crede în lacrimi* (Junimea, 2016, Premiul Opera Prima, Festivalul internațional Tudor Arghezi), *Între timp îți vezi de viața ta* (Junimea, 2020) și volumul de publicistică *Vedere din Turnul Eiffel* (Junimea, 2017). A publicat proză scurtă în antologiile *Cartea copi-lărilor* (Polirom, 2016), *Lucruri mărunte* (Editura Muzeelor Literare Iași, 2023) și *Garderoba* (Paralela 45, 2024). A editat cartea *Revoluția din depărtare* (Curtea Veche, 2011) și a coordonat volumul colectiv *Viața pe Facebook. Dau like, deci exist* (Polirom, 2020). În 2018 a creat „Zoom France Roumanie”, revistă culturală online, unde promovează literatura română tradusă în franceză. Scrie cronici literare în *ActuaLitté* și *Revue des Deux Mondes*.

Nickel este primul său roman, publicat la editura Cartier în 2024.

Cristina **Hermeziu**

NICKEL

ROMAN

R o t o n d a
CARTIER

Cuprins

Personaje: francezi și români	9
Epilog I	11
I	12
II	20
III	33
IV	38
V	46
VI	47
VII	49
VIII	65
IX	76
X	87
XI	97
XII	98
Epilog II	101

Personaje: francezi și români

Când prima tranșă de români a ajuns la fabrica din Seine-et-Oise, francezii erau la ferestre.

În afară de:

J., directorul, cu mâna dreaptă deja întinsă, cu mâna stângă făcută pumn, în buzunar. Îi aștepta pe români la baza celor trei trepte de la intrare.

Echipa lui, muncitori francezi, trebuia să aștepte în sala de ședințe, dar erau aproape toți la ferestrele de la etaj.

Adică:

Madame Aurélie, șefă de atelier. Zisă și Aurélie-Cruela. Cruela Demon.

Steph, șefă semioficială pe jumătate de atelier. (Probabil ea arunca în români cu cocoloașe de pâine, de la fereastră.)

Marie, șefă neoficială pe atelierul de sticlă, grasă și frumoasă

Juliette cea cu pistrui

Marion, formatoare la spire

Tim, *el*. Zis și Loki-zeul nordic.

Marie-Madeleine, ingineră

Sara. Zisă și Sara-care-pute.

Mélanie. Zisă și Mélanie-de-la-atelierul-de-jos.

Alexandra, de la birouri

Sam, inginer

Soția lui Sam

PPDIS | We know
books

Femeia de la râu
Șoferul de tir. Zis și vecinul-șofer-de-tir. Zis și camionagiul.
Soțul lui Madame Aurélie

Românii. Au venit prima dată cu autocarul, ca într-o tabără.

Adică:

Olga, fostă taximetristă în Iași

Lili. Zisă și Lili-la-phénomène.

Cristi-de-la-atelierul-de-jos

Simică

Victor, de la atelierul de cabluri. Zis și Victor-R2-D2.

Irina

Ralu. Zisă și Ralu-turcoiaca-noastră.

Mioara

Silvia, cea spurcată la gură

Andreea, cu părul roz. Zisă și Căprioara.

Oana

Ecaterina de la Iezăreni

Miodrag. Zis și Le petit vilain canard, zis și Mon chéri.

Cristi, șef pe români. Zis și Cristi-Cruela.

Traducătoarea

Bihoreanul de la rând

Nevasta bihoreanului

Puștiul

eu, gorgona

mama, tata

bunica, bunicul

Costi, iubitul de la Iași

Epilog I

O găsesc în bucătăria comună din camping, cu părul complet alb, aproape albastru.

Becul cu lumină progresivă încă se-ncălzește, dar Mioara iradiază, ca Elfa din *Stăpânul inelelor*.

Tu te-ai uitat afară?

Mă-ntorc spre ea cu gura până la urechi. Râd de-a dreptul.

Căsuțele noastre și câmpul de mohor din spate au încremenit sub o blândețe nouă, ireală.

Dar în Franța nu ninge niciodată, Cruela a garantat.

Mă uit la Mioara, cu ochii cât ai personajelor de manga. Mioara a albit, peste noapte. Dacă avea nevoie cineva de slujba asta, dintre toți, Mioara e.

În Franța a nins, în luna iunie.

Făina în care ne-au rostogolit pe toți.

Dintre toate și toți, doar Olga s-a scos cum trebuie.

Hei, Cruela, ți-ai făcut unghiile? Cu Turnul Goliei pe arătător!
râd fetele.

Cristi (Cruela românilor) râde scurt, nici n-are gât băiatu' ăsta,
cât o fi el de șef.

Numai Irina și încă vreo două moace își permit să-l ia la mișto,
sunt din gașca lui.

Rouler dans la farine, zice traducătoarea, în șoaptă.

Să-l dai prin făină, zic francezii.

Madame Aurélie și-a rășchirat degetele pe postul meu de lucru
din prima zi.

O manichiură perfectă, de manechin. Cu fundul mare și picioare
de păianjen, trecută mult de prima tinerețe. Bombate și lucioase,
10 semințe uriașe de floarea-soarelui, negre, tivite cu alb, unghiile.

Aici se măsoară sondele, în baie de 0 grade și de 100.

Înainte de a le trimite clientului, se triază, clasa A și clasa B.

Nici o greșală, absolut nici o greșală!

Arătătorul de la mâna dreaptă a ticăit pe masă ca o bombă cu ceas.
Ok, *compris*.

Deloc *compris*, dar am un an să învăț.

Toate franțuzoaicele sunt în halate albe. Lucrează sub microscop.
Seara le pun microscopelor în cap huse roșii, fabrica devine
un mare coteț plin cu flamingo abulici.

Peste zi, lumina e și ea un halat alb XXL, am numărat, sunt
8x12= 96 de neoane albe.

Atelierul de lucru pare un acvariu de gheață. Singura gheață
disponibilă.

În Franța, lângă Paris, nu ninge niciodată.

Madame Aurélie are desenată pe unghia arătătorului un fel de
structură împletită, seamănă cu Turnul Eiffel.

Cruela. Cruela Demon.

Îmi place de Steph. Parcă-i pe patine toată ziua, așa-i flutură
halatul de *operatoare* în urmă. Traducătoarea, cu mutra ei de
copil, n-a știut cum să-i zică, *operatoare, muncitoare, agent
de producție*, când la feminin, când la masculin. De parcă
parametrii nu erau ajustați cum trebuie, ca atunci când Victor
face deșeuri la mașina din atelierul de cabluri. Capete de platină
de 1 cm, de 2, de câțiva milimetri. Între limbi sunt tot felul de
lungimi nefolositoare, deșeuri de platină.

Am văzut-o, are un tic. După ce traduce, traducătoarea își sugă
buzele în interior. Își înghite limba?

Noo, *kakao*. Adică nota 4.

Nickel. Adică nota 10.

No stress. Î -cet , Î -cet.

Steph a-nvățat pe românește.

Pe ăia din birouri îi spurcă de trei ori pe zi. O vrăjitoare de
1 metru 45, cu ochi cât o gămălie, verzi, și familie spaniolă.

Numai pe *J. il iubește*, că a invitat-o la masă și i-a zis că-i dă
jumătate din atelier pe mână dacă dublează producția înainte

ca fabrica să se mute în România. A făcut-o deci semi-șefă. De fapt, șefă întreagă pe jumătate de atelier.
Pe cealaltă jumătate a rămas șefă Cruela. Cruela Demon.

Steph își bate joc de ea însăși că n-are sâni.
Își pune mâna pe piept: *du kakao!*
Cu banii ca formator de românce care-i fură slujba își face sâni.
Mi-i arată cu pumnii rotunjiți și buzele țuguiate:
Maintenant, *du kakao*, après, *nickel!*

Știu eu oare ce li se întâmplă femeilor fără sâni?
O iubesc.

*

bobinaj
pozpat
ajustaj 1
ajustaj 2
cuptor
recup'valeur
kcn
mizalongueur

La 15h30 nu mai e nicio respirație curată în aer, un cârd de lebede frânte, prăvălite peste posturi, dizgrațioase, ciufulite, boțite, hâde, balerine fanate, flamingo abulici.
(în liceu, domnișoara de franceză ne pune să scriem poezii cu multe adjective)

La 16h45, Steph îmi face cadou un *nickel*. Nici nu se uită la ce-a ieșit dar s-a terminat ziua de lucru. Cum știe ea că trebuie să mă

mângâie pe cap. Sau o doare în cur de mine, e doar paravanul care împarte viața în două, galera de la serviciu, galera de acasă. Totul e să faci porții, duci mai ușor.

Fă porții mai mici, fă porții mai mici, mă bate tata la cap. Aleg orez și grămada e atât de mare că plâng de ciudă. Tata îmi trage în față, pe mușama, o grămăjoară mult mai mică, despărțită cu dosul palmei din grămada mare. Când o termin pe asta iau altă porție. Merge mai ușor. Pare mai puțin, pare mai repede. Putea să-mi zică și el *nickel*, tata.

Mâine intră diurna. ☺ Mâine, halatele murdare se iau de curate.

*

La buza bascheților Nike, șosetele albe se termină cu un fluture prins cu o perlă. Lili are tot timpul căști în urechi și o concentrare care-i ascute și mai tare nasul. E preferata lui Marie, chiar și Cruela o iubește tare. A trecut din post de lucru în post de lucru și a făcut toate piesele din prima, de parcă până ieri nu făcea decât asta.

E preferata tuturor, o laudăm ca pe o mireasă, ne punem bine pe lângă ea,
e un fe-no-men,
strigă frantuzoaicele. Și multe românce
ar strânge-o de gât.

Ce ascuți întruna, Lili?

Deunăzi, mi-a fâlfâit inima când a vrut *el* să știe ce tatuaj am pe antebraț. *The Wall*, Pink Floyd. Care mi-a adus din prima zi simpatia lui Juliette, a văzut filmul.

Ce ascuți întruna, Lili? îmi caut aliați.

N-aude nici a doua oară. Răsuțește firele de platină între degete și așează sonda sub microscop.

Nu mă interesează ce ascuți, mă interesează să-mi răspundă.

Nu mă interesează ce ascuți, mă interesează să-mi răspundă.

Mă snobează, Lili-la-phénomène.

Cruela m-a pus la postul din fața ei, al lui Lili, toată ziua o să-i văd valul de păr întunecat și des, Alba-ca-Zăpada-Disney, și nasul subțire ca o dună la apus.

Îi prind privirea o secundă, duc mâna la ureche și repet în șoaptă.

Își smulge casca din ureche și Albă-ca-Zăpada are voce.

Scuze, n-aud nimic când am ăstea în urechi.

Mai mult populară, asta-mi place.

*

M-au obsadat toată ziua vorbele pe care le-am auzit la prânz.

Miodrag și Cristi-de-la-atelierul-de-jos împart pastele, se vede că mănâncă de foame,

metodic,

fără nicio bucurie,

cu nasurile în farfurie,

rupți de gesturi,

eficace.

Dacă sosul de roșii a fost gros – am mâncat odată cu ei, și așa era – la urmă farfuriile sunt o operă de artă abstractă, un *pollock*, ceva (domnișoara de franceză).

Mă întorc în România. Ce am eu acolo? Eu n-am nimic acolo, a zis.

Miodrag s-a sters la gură dar vorbele au rămas.

La intrare, pe etajere, cineva a așezat câteva reviste cu coperti lucioase, *Le Point*, *L'Express*, *Le Monde Hors Série*, *Madame Figaro* și *Le Figaro Magazine*. Una, două, trei, șase, șapte, mai multe numere, disparate. La dentist sau la frizer au din astea, *Paris Match* cu pagini răsucite. Aici unele par nou-nouțe, de neatins.

Suntem toate niște Madame Figaro în halate albe, pătate.

Uzina de senzori de temperatură pentru industria aerospațială *delocalizează*. Am învățat un verb cu ștaif.

Din Seine-et-Oise în Moldova, într-o fostă fabrică de panificație. Or mai fi rămas pe-acolo niște halate, niste fantome, niște halate-fantomă.

Suntem un atelier mic, mic pentru om, dar uriaș pentru omenire! ne-a mângâiat pe cap J. la prima ședință, pășind în fața noastră ca Armstrong pe Lună, fără combinezon, doar cu halat alb și cravată.

*

Fetele.

Ce-a mai plâns fata aia! Șefa, Madame Aurélie cu turnul Eiffel pe unghii, a plecat înainte de termen.

Bărbatul ei a făcut un AVC.

Nicio franțuzoaică n-a jelit cum a bocit Irina noastră. *Wtf?*

În atelier sunt agățate sau lipite afișe cu siluete aseptice, umbre umanoide, gata formate, soldăței fără sâni, fără șolduri, fără talie.